

Kongemaktens oppgave i vår tid er ikke å herske, men å personifisere nasjonens enhet og samling. Det er en oppgave som på mange måter krever mer enn det personlige kongedømme. Det er *denne* oppgave kong Haakon har løst på den mest fullkomne måte.

Kong Haakon er stor, fordi han er enkel og menneskelig. Vi har andre norske konger med et stort navn. En er stor fordi han samlet Norge til ett rike. En annen fordi han kristnet det. Begge måtte bruke våpenmakt for å nå sine mål. Men kong Haakon VII har *vunnet* det norske folket og *samlet* det om seg ved sin stille og rike menneskelige gjerning. Han har også vunnet dem som i republikken så en bedre styreform enn monarkiet. Det var ikke mange som ved folkeavstemningen i 1905 stemte for republikk, men blant dem var flere av landets beste menn. Det store er at han har vunnet dem uten at de mener seg slagne, eller har følelsen av at de har sviaktet en idé.

Når jeg i dag sier kong Haakon en takk fra regjeringen for godt samarbeid, vet jeg at det trygt kan sies på vegne av alle de regjeringer Norge har hatt i kong Haakon VII's tid. De har alle bare gode minner om sin konge fra den tid de satt i hans råd. Den nåværende regjering har særlig grunn til å være takknemlig. Den tok til i en tid da så mye måtte grunnlegges på ny, og da oppgavene var flere og vanskeligere enn under normale forhold. De fleste av dens medlemmer savnet parlamentarisk erfaring. Da var det godt å ha en konge med et langt livs rike erfaring bak seg, og med en evne langt ut over det vanlige til å gjøre andre delaktige i sine erfaringer. En føler trygghet i et arbeid under hans ledelse, og dyp takknemlighet for hans alltid fine og taktfulle måte å opptre på.

Jeg fristes til i denne sammenheng å si at kong Haakon ikke er av dem som triumferer, selv når han kunne ha grunn til det. Men jeg har vår konge mistenkt for én gang å ha gjort det. Da må jeg be om å få fortelle en liten historie, og jeg må så langt tilbake som til tida omkring 1912. Jeg var den gang visergutt og kom syklende på en vare sykkel oppover Bygdøy Allé. Så oppdaget jeg at Kongen kom kjørende samme vei fra Bygdø kongsgård til Slottet. Han kjørte selv de to vakre hestene og halte tydelig inn på meg. Jeg trakk det jeg kunne, men måtte gi tapt i motbakken. Da det begynte å helle nedover, fikk jeg farten opp, og det var en stolt 14-åring som plystrende syklet forbi Kongen og de fine hestene hans. Jeg tror han var litt lei seg da. Men så mistet jeg sykkelpumpen og måtte bråbremse, og da Kongen igjen kjørte forbi meg, syntes jeg nok jeg så et lite, triumferende smil. Jeg gjorde ikke noe nytt forsøk på å ta ham igjen.

I et ekstraordinært statsråd i går henstilte regjeringen til Kongen å bære Borgerdådsmedaljen i gull. Han gledet oss alle med å imøtekomme anmod-

ningen. Med det er det skjedd noe enestående, ikke bare i Norge, men i verden. Og det *skal* være enestående at et folk på den måte hedrer en konge. Det vil kanskje forekomme bare én gang i et folks historie. Første gang en ble kjent med tanken, syntes den på mange måter betenkelig. Men jo mer en beskjeftiget seg med den, desto sikrere ble en på at nettopp dette var måten vårt folk skulle hedre kong Haakon på. Borgerdådsmedaljen! Hvilken nordmann har fortjent den bedre enn han? Ved denne handling har det norske folket tatt sin konge inntil seg som en medborger, slik som han i sin lange trofaste gjerning for det norske folket har gjort seg fortjent til.